

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **E., a.s.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou R., s.r.o., so sídlom v B., proti odporcovi **S., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenému Mgr. P. A., advokátom so sídlom v B., **o zákaz neoprávneného zásahu do autorských práv** a iné, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 28 C 103/2008, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2011 sp. zn. 11 Co 51/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľ, vydavateľ denníka Hospodárske noviny a prevádzkovateľ internetového denníka publikovaného na stránke www.hnonline.sk, sa v konaní domáhal ochrany svojich práv v zmysle zákona č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) – ďalej len „AZ“. Tvrdil, že odporca v rámci svojej podnikateľskej činnosti prepisoval a rozmnožoval aj navrhovateľom publikované články, ktoré sú autorskými dielami v zmysle AZ, a vyhotovené prepisy a rozmnoženiny odplatne rozširoval tretím osobám bez navrhovateľovho súhlasu, a tým neoprávnené zasiahol do jeho práv chránených ustanoveniami AZ. Žiadal preto, aby súd uložil odporcovi povinnosť: **I. zdržať sa** ďalšieho vyhotovovania rozmnoženín článkov, ktoré navrhovateľ zverejnil alebo zverejní v denníku Hospodárske noviny alebo v internetovom denníku zverejňovanom na stránkach www.hnonline.sk, ktoré sú označené značkou „©HN.“ uvedenou pri príslušnom článku v denníku Hospodárske noviny alebo textom „©ECOPRESS., a.s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Spravodajská licencia vyhradená.“ v päte stránky, na ktorej je zobrazený príslušný článok v internetovom denníku zverejňovanom na stránkach www.hnonline.sk, a tiež zdržať sa rozširovania rozmnoženín článkov, t.j. zdržať sa nakladania

s vecou, ktorej prostredníctvom sú takéto články vyjadrené, pokiaľ k tomu neudelí súhlas nositeľ autorských práv k týmto článkom, ktorým je navrhovateľ a, napokon, zdržať sa sprístupňovania takýchto článkov tretím osobám, pokiaľ k tomu neudelí súhlas nositeľ autorských práv k týmto článkom, ktorým je navrhovateľ, **II.** zničiť všetky neoprávnené vyhotovené rozmnoženiny článkov, ktoré navrhovateľ zverejnil v denníku Hospodárske noviny alebo v internetovom denníku zverejňovanom na stránkach www.hnonline.sk, ktoré sú označené spôsobom uvedeným v bode I., a vyradiť tieto rozmnoženiny z databáz, ktoré odporca vytvára a sprístupňuje tretím osobám, **III.** zdržať sa vykonávania opakovanej a systematickej extrakcie článkov, ktoré navrhovateľ zverejnil alebo zverejní v denníku Hospodárske noviny alebo v internetovom denníku zverejňovanom na stránkach www.hnonline.sk, ktoré sú označené spôsobom uvedeným v bode I., na účely poskytovania služieb monitoringu periodickej tlače, vrátane elektronickej on-line verzie periodickej tlače, ktorej vydavateľom je navrhovateľ, tretím osobám, pokiaľ k tomu neudelí súhlas zhotoviteľ databázy – denníka Hospodárske noviny alebo internetového denníka zverejňovaného na stránkach www.hnonline.sk, ktorým je navrhovateľ, **IV.** zaplatiť navrhovateľovi titulom náhrady škody čiastku 15 933,08 €.

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 15. apríla 2010 č.k. 28 C 103/2008-405 návrh navrhovateľa zamietol. V odôvodnení uviedol, že pri skúmaní opodstatnenosti návrhu vychádzal z toho, že v zásade každý výsledok úmyselnej ľudskej činnosti je prejavom duševnej činnosti. Aby bol výsledok ľudskej činnosti chránený AZ, musí byť výsledkom tvorivosti nezameniteľného osobitného rázu závislej od individuálnych osobných vlastností autora, bez ktorých by výsledok vôbec nevznikol. Podľa názoru súdu prvého stupňa sa na denné správy nevzťahuje ochrana podľa § 7 ods. 3 písm. b/ AZ. Na základe toho a v súlade s názorom Krajského súdu v Bratislave vyjadreným v uznesení z 26. februára 2009 sp. zn. 6 Co 314/2008 konštatoval, že článok „Americký radar ? Ja ho neodmietam“ publikovaný 11. februára 2008 je denná správa, teda nie dielo chránené ustanoveniami AZ. O dennú správu ide tiež v prípade článku „F. hľadá spásu v druhom pilieri“ zo 16. októbra 2010, ktorý informuje o schválení štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, je pospájaním tvrdení iných subjektov a obsahuje minimum tvorivej činnosti. Články „Oznam vo vlastnej veci“ z 15. novembra 2006, ďalej „Miliónové škody pre vydavateľov“ zo 6. novembra 2006, „Výzvy pre odberateľov“ z 9. novembra 2006 a „Prielom“ 8. novembra 2006 nepodrobil súd prvého stupňa skúmaniu z hľadiska, či išlo o autorské diela podľa AZ, lebo boli uverejnené pred 1. januárom 2008 a navrhovateľ skutkovo vymedzil svoj nárok obdobím po tomto dni.

Rovnako nepodrobil posudzovaniu ani článok „Dodavateľ slovenskej vlády čelí obvineniu“ z 8. novembra 2006, ktorý bol zverejnený v periodiku, ktorého vydávanie navrhovateľom nebolo tvrdené. Článok „Môžeme byť lídrom regiónu“ obsahuje pospájané názory a vyjadrenia tretích osôb na konferencii „Doprava a logistika“ s minimom autorského textu; ide teda tiež o dennú správu. Vzhľadom na to, že navrhovateľ v priebehu konania nepredložil ďalšie ním zverejnené články, ktoré odporca poskytol tretím osobám, súd nemal preukázané porušenie autorských práv navrhovateľa odporcom. V súvislosti s tým konštatoval, že dôkazná povinnosť je podľa § 120 ods. 1 O.s.p. na účastníkovi konania tvrdiacom určitú skutočnosť. Navrhovateľ v danom prípade neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal jednak to, že návrhom uplatňuje ochranu autorských diel, jednak to, že odporca neoprávnené používal diela chránené AZ. V odôvodnení rozsudku súd ďalej uviedol, že v prípade autorského diela uverejneného v novinách alebo v inom informačnom prostriedku o aktuálnych udalostiach alebo témach hospodárskeho, politického alebo iného spoločenského charakteru sa na vyhotovenie rozmnoženiny a verejný prenos takéhoto diela nevyžaduje súhlas autora (§ 33 ods. 1 písm. a/ pred bodkočiarkou AZ); z tohto obmedzenia autorského práva existuje výnimka vtedy, ak si autor vyhradil právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos (§ 33 ods. 1 písm. a/ za bodkočiarkou AZ). Pokiaľ by teda Hospodárske noviny ako periodikum vydávané navrhovateľom obsahovali diela, s ktorými sú spojené práva podľa § 18 AZ, mal by odporca právo na vyhotovenie rozmnoženiny a na verejný prenos s takýmto obsahom, ak by si autor v jednotlivých prípadoch nevyhradil právo udeliť súhlas. Vzhľadom na to, že navrhovateľ v konaní nepredložil články zverejnené v Hospodárskych novinách, ktorých neoprávneným rozmnožovaním a sprístupňovaním tretím osobám malo dôjsť k porušeniu práv navrhovateľa, ani nepredložil všetky zmluvy preukazujúce právny vzťah medzi navrhovateľom a autormi článkov, nemohlo byť vykonané dokazovanie na zistenie, či autori prípadných autorských diel boli v zamestnaneckom pomere alebo v inom právnom vzťahu. Dokazovanie preukázalo uplatnenie výhrady podľa ustanovenia § 33 ods. 1 písm. a/ za bodkočiarkou AZ (pri jednotlivých článkoch „©“ a v elektronickej forme „©E., a.s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Spravodajská licencia vyhradená.“); výhrady ale nevykonávali samotní autori, hoci nie všetci boli v pracovnom pomere k navrhovateľovi. V dôsledku toho navrhovateľ nepreukázal ani svoje tvrdenie o vykonaní výhrady pri všetkých článkoch označovaných za diela, ale ani o vykonaní výhrady oprávnenou osobou. Dodal, že uvedenie výhrady v tiráži je bez právneho účinku, lebo podľa AZ má byť výhrada uvedená pri jednotlivých autorských dielach. Pokiaľ má mať výhrada účinky vo vzťahu k osobe nakladajúcej s konkrétnym dielom, musí byť zo samotného diela

zrejme vykonanie výhrady; uvedenie výhrady v inej časti novín (v tiráži) nepostačuje. So zreteľom na rozdielne označenie subjektov uplatňujúcich výhradu pri tom istom texte v tlačenej a elektronickej forme článku („Hospodárske noviny“, inde „ECOPRESS., a.s.“)“ dospel súd prvého stupňa k názoru, že výhrady podľa § 33 ods. 1 písm. a/ za bodkočiarkou AZ neboli vykonané riadne. Pre uplatnenie výhrady pri článku „Americký radar? Ja ho neodmietam“, ktorý by bol v prípade naplnenia znakov diela zamestnaneckým dielom (§ 5 ods. 22 AZ), lebo redaktori A. D. a J. B. boli v čase napísania článku zamestnancami navrhovateľa a jeho napísaním plnili svoje pracovné povinnosti, mal súd za rozhodujúci obsah dohody medzi nimi, pričom v prípade absencie osobitného dohovoru by výhradu mohol vykonať výlučne navrhovateľ (§ 50 ods. 1 veta prvá AZ). Pracovné zmluvy obsahujú v čl. VIII ods. 1 text v podstate zhodný s textom časti § 50 ods. 1 AZ, teda bez ďalšieho by výhradu podľa ustanovenia § 33 ods. 1 písm. a/ za bodkočiarkou AZ bol oprávnený vykonať navrhovateľ. Výhrada by tak priamo mala označovať ako oprávnenú osobu navrhovateľa. Zamestnávateľ za takéhoto stavu má bez ďalšieho právo uplatniť výhradu podľa § 33 ods. 1 písm. a/ za bodkočiarkou AZ pri jednotlivých dielach. V pracovných zmluvách však v čl. VIII ods. 3 bolo ale v súlade s § 50 ods. 1 veta prvá AZ dohodnuté, že „zamestnanec ... splnomocňuje zamestnávateľa, aby ... za neho uplatnil výhradu“. Dohoda v čl. VIII ods. 3 pracovnej zmluvy má teda za následok, že výhradu je oprávnený uplatniť samotný autor. Výhrada by tak priamo mala označovať ako oprávnenú osobu autora článku, a nie navrhovateľa. Pri žiadnom z článkov neboli ale uvedené výhrady autorov. Nebolo tak preukázané riadne vykonanie výhrady podľa ustanovenia § 33 ods. 1 písm. a/ za bodkočiarkou AZ. So zreteľom na to dospel súd prvého stupňa k záveru, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno ani pokiaľ tvrdil vykonanie riadnej výhrady. Navyše, ak si autor ako zamestnanec dohodne so zamestnávateľom (§ 50 ods. 1 veta prvá AZ) vykonávanie práv priamo autorom, v prípade ich porušenia vznikne právo autorovi, ktorý by v takom prípade bol aj vecne aktívne legitimovaný v konaní proti prípadnému rušiteľovi týchto práv. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania nemal súd prvého stupňa za preukázané ani tvrdenie navrhovateľa, že bol splnomocnený zástupca autorov článku, ktorý by bol oprávnený udeľovať za nich súhlas s použitím diela. Navrhovateľ totiž na preukázanie tohto svojho tvrdenia neoznačil žiadne dôkazy. Súd nepovažoval za správny názor navrhovateľa, že vzhľadom na uplatnenie výhrady nie je potrebné skúmať, či jednotlivé články sú autorské diela, lebo riadne uplatnenie výhrady podľa ustanovenia § 33 ods. 1 písm. a/ za bodkočiarkou AZ má právny následok výlučne v prípade diel chránených AZ a samo uplatnenie výhrady pri takom článku, ktorý v zmysle AZ nie je dielom, nezakladá práva v zmysle ustanovení AZ. Za

dôvodné nepovažoval súd ani tvrdenie navrhovateľa o vykonávaní monitoringu ako činnosti priečiacej sa bežnému využitiu diela (§ 38 AZ), lebo nakladanie s dielom pri podnikaní nie je iným ako bežným využitím diela len v dôsledku odplatnosti takejto činnosti. Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal vykonania dokazovania výpismi článkov poskytnutých odporcom tretím osobám, súd konštatoval, že navrhovateľ sám mohol súdu predložiť texty článkov zverejnených v Hospodárskych novinách, lebo ich zoznam bezpochyby má. Nejde teda o dôkazy, ktoré by nemohol bez svojej viny predložiť (§ 79 ods. 2 O.s.p.), a bolo by v rozpore s rovným postavením účastníkov konania, pokiaľ by od odporcu bolo požadované, aby produkoval dôkazy preukazujúce tvrdenia navrhovateľa. Vzhľadom na to, že súd nemal za preukázané porušenie právnej povinnosti odporcom, neskúmal existenciu a výšku ujmy navrhovateľa a ani príčinnú súvislosť medzi tvrdeným porušením právnej povinnosti a údajnou majetkovou ujmovou navrhovateľa. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Namietol, že súd prvého stupňa bezdôvodne odmietol vykonať ním navrhnuté dôkazy a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedol, že v konaní navrhol vykonať dôkaz listinou – výpisom článkov, ktoré odporca poskytol svojim odberateľom v období október až december 2009, lebo možnosti navrhovateľa získať podrobný výpis sú obmedzené (de facto žiadne). V celkom opačnej situácii je však odporca, ktorý uvedený dôkaz má k dispozícii. Súd mohol odporcovi uložiť, aby taký dôkaz predložil (§ 129 ods. 2 O.s.p.) a nedošlo by tým k presunu dôkazného bremena na odporcu; tento zoznam článkov by slúžil iba ako podklad k ďalšiemu vedeniu sporu navrhovateľom, ktorý by následne mohol navrhované dôkazné prostriedky obmedziť na tie články, pri ktorých nemožno mať pochybnosti o ich povahe ako autorských diel. Súd však tento návrh na vykonanie dôkazov odmietol s tým, že podobné dôkazné prostriedky má navrhovateľ k dispozícii. Uvedeným postupom bol v rozpore s § 132 až § 153 O.s.p. dôkaz hodnotený ešte pred jeho vykonaním. Názor súdu prvého stupňa, že poskytnutím zoznamu článkov by došlo k „samousvedčeniu“ odporcu alebo k zhromažďovaniu dôkazov namiesto navrhovateľa, nie je správny. Samotný zoznam totiž ešte žiadne porušenie AZ nedokazuje. Nesprávny je preto názor prvostupňového súdu, v zmysle ktorého nemôže zaviazat' odporcu, aby predkladal dôkazy „proti sebe“. Podľa názoru navrhovateľa súd prvého stupňa tým, že mu neumožnil konkretizovať dôkazné prostriedky, porušil zásadu rovnosti strán. V danom prípade rozhodol na základe neúplného a nesprávne zisteného skutkového stavu. V ďalšom odvolateľ poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave v skutkovo

a právne obdobnej veci sp. zn. 15 Co 303/2008 týkajúce sa sporu medzi odporcom a spoločnosťou P., a.s. a uviedol, že v rozpore s tým, k čomu dospel súd v označenom konaní, súd prvého stupňa v prejednávanej veci celkom neopodstatnene uzavrel, že a) články predložené navrhovateľom ako dôkazy nie sú dielami v zmysle AZ, b) články zverejňované v periodikách navrhovateľa nezahŕňajú aj diela v zmysle AZ, c) nebola správne uplatnená výhrada v zmysle § 33 ods. 1 písm. a/ a d/ AZ, d) že monitorovanie celého obsahu navrhovateľových periodík odporcom a jeho neoprávnené sprístupňovanie tretím osobám nie je zásahom do autorských práv. Súd k týmto záverom dospel na základe nesprávneho hodnotenia dôkazov a tiež nenáležitého zohľadnenia uznesenia Krajského súdu v Bratislave vydaného 26. februára 2009 pod sp. zn. 6 Co 314/2008, ktorým bolo rozhodnuté (iba) o predbežnom opatrení. Za najzávažnejšie pochybenie označil navrhovateľ to, že predložené články boli posúdené ako denné správy, na ktoré sa nevzťahuje ochrana podľa AZ. Súd v rozpore s AZ posudzoval kvantitatívnu mieru tvorivosti obsiahnutej v hodnotených článkoch a ignoroval, že práva podľa § 7 ods. 1 AZ vznikajú k akémukoľvek výsledku vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora, teda bez ohľadu na rozsah tvorivosti. Súd prehliadol, že tvorivou činnosťou je aj usporiadanie informácií, ktoré nie sú dielami (§ 7 ods. 2 AZ), a tiež to, že rozsah diela nie je podmienkou jeho ochrany (§ 15 AZ). I keď definícia dennej správy nie je v AZ obsiahnutá, možno za denné správy považovať informácie typu správ o počasí, tabuľky športových výsledkov, kurzové lístky a pod., nie však články, ktoré informujú o udalostiach dňa takým spôsobom, že vďaka tvorivému prístupu ich autorov sú odlišné od článkov iných autorov podávajúcich informáciu o tom istom. Navyše, ak existuje neistota v tom, či článok je autorským dielom, alebo dennou správou, je potrebné postupovať tak, aby práva a oprávnené záujmy autora boli chránené v čo najširšej miere (§ 1 AZ) a so zreteľom na to nájsť presvedčivý dôkaz, že slovesný útvar nie je dielom; ak taký dôkaz nie je, ide o dielo chránené ustanoveniami AZ. Skutočnosť, že v novinách sú zverejňované články, ktoré sú dielami chránenými autorským právom, je všeobecne známou skutočnosťou, ktorú v zmysle § 121 O.s.p. ani netreba dokazovať. Súd sa však s týmito skutočnosťami vôbec nevysporiadal a z jeho rozhodnutia nepriamo vyplýva absurdný záver, že od roku 2008 v periodikách navrhovateľa neboli zverejnené žiadne články, ktoré by boli autorskými dielami, a teda odporca kopírovaním a rozširovaním týchto článkov neporušil práva navrhovateľa. Súd mal na základe nesprávneho zistenia skutkového stavu pochybnosti o tom, ktorý subjekt vykonal výhradu podľa § 33 ods. 1 písm. a/ a d/ AZ. Opomenul však skutočnosť, že v tiráži každého vydania denníka Hospodárske noviny je značka ©HN. uvedená ako spôsob, ktorým vydavateľ v súlade s vôľou autorov označil články, pri ktorých

si neželá ich použitie bez jeho súhlasu. Bežným použitím článku z médií môže byť jeho prevzatie iným subjektom (pokiaľ nebola vykonaná výhrada podľa ustanovenia § 33 ods. 1 písm. a/ a d/ AZ a pokiaľ skutočne išlo o naplnenie informačného účelu) a rozšírenie takéhoto článku čitateľom. Nesmie však ísť o preberanie celého obsahu každého vydania daného periodika, či jeho podstatnej časti. Text výhrady dáva jasne najavo, aké následky má mať. Nesprávny je názor súdu, že odporca nie je povinný čítať tiráž denníka Hospodárske noviny. Tiráž je totiž logicky prvým miestom, kde možno hľadať a nájsť vysvetlenie presného obsahu značky „©“. Nie je povinnosťou vydavateľa pripájať plný text výhrady v bezprostrednej blízkosti každého jedného článku, ktorého použitie na základe spravodajskej licencie chce vylúčiť. Odporca teda bol a naďalej je povinný čítať tiráž denníka, z ktorého kopíruje články navrhovateľa, aby sa presvedčil, že nekoná napriek vykonanej výhrade.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a priznal mu náhradu trov konania. Nestotožnil sa s odvolacími námietkami navrhovateľa a poprel správnosť jeho tvrdenia, že súd odmietol vykonať ním navrhnuté dôkazy a následne dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Sám navrhovateľ totiž v návrhu na začatie konania jasne uviedol, že na základe informácií, ktoré mu v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov poskytlo Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky, sa dozvedel, že odporca pri poskytovaní služieb monitoringu tlače tomuto ústrednému orgánu štátnej správy poskytol tiež rozmnoženiny článkov publikovaných v denníku Hospodárske noviny, medzi ktorými bol okrem iných aj článok „Americký radar? Ja ho neodmietam“. Tento článok mal byť, popri iných článkoch, ktoré navrhovateľ nikdy nepredložil, dôkazom o porušení autorského práva zo strany odporcu. Uvedený článok ale Krajský súd v Bratislave označil za článok, ktorý nie je autorským dielom. Neobstojí odvolacia argumentácia navrhovateľa, v zmysle ktorej nemá dostatok informácií o dennodennom zasahovaní do jeho autorských práv odporcom ani o rozsahu klientely odporcu a nemá adekvátny právny nástroj, ktorým by od klientov odporcu získal tieto informácie. Navrhovateľ v návrhu na začatie konania totiž za klientov, ktorí sú odberateľmi monitoringu tlače vykonávaného odporcom, sám označil napríklad Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Úrad jadrového dozoru a Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Správny a v súlade s § 120 ods. 1 O.s.p. bol preto postup súdu prvého stupňa, v rámci ktorého odmietol vykonať dôkaz navrhnutý navrhovateľom. V žiadnom prípade nešlo o situáciu, v ktorej navrhovateľ nemohol bez svojej viny predložiť dôkazy na odôvodnenie svojho

návrhu (§ 79 ods. 2 O.s.p.). Navrhovateľ celkom nedôvodne spochybnil závery Krajského súdu v Bratislave vyjadrené v uznesení o predbežnom opatrení o tom, že predmetný článok nie je autorské dielo a je úplne irelevantné, že tieto závery boli vyjadrené v nemeritórnom rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení zamietajúceho rozsudku logicky vysvetlil, prečo nemôže byť ustanoveniami AZ chránený každý prejav duševnej činnosti. Argument navrhovateľa, že AZ nestanovuje ako podmienku, aby výsledok tejto činnosti bol „jedinečný“, je bezpredmetný, lebo táto podmienka vyplýva už z účelu AZ. Súd prvého stupňa článku, ktorých sa týkal monitoring vykonávaný odporcom, správne subsumoval pod § 7 ods. 3 písm. b/ AZ. Činnosť odporcu spojená s monitoringom preto v žiadnom prípade nemala za následok zásah do autorských práv chránených AZ.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 27. septembra 2011 sp. zn. 11 Co 51/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že vec preskúmal v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci, dokazovanie vykonal v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 120 ods. 1 O.s.p.), výsledky vykonaného dokazovania správne vyhodnotil (§ 132 O.s.p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil. Aplikujúc § 219 ods. 2 O.s.p. a prihliadajúc na obsah spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, sa odvolací stotožnil so závermi prvostupňového súdu. Konštatoval, že v jeho postupe nezistil žiadne procesné vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. K námietkam navrhovateľa o neúplnom zistení skutkového stavu a nevykonaní všetkých navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností odvolací súd uviedol, že povinnosť navrhnúť alebo označiť dôkazné prostriedky zatiaľ čo v občianskom súdnom konaní účastníkov konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.), konkrétne účastníka tvrdiaceho okolnosť, ktorá má byť v konaní preukázaná. Povinnosť účastníkov tvrdiť relevantné skutočnosti v sporovom konaní ovládanom prejednávacou zásadou sa nazýva povinnosť tvrdenia a vzťahuje sa vždy na konkrétnu skutočnosť uvádzanú účastníkom konania. Ak účastník túto povinnosť splnil, má sa za to, že uniesol bremeno tvrdenia. Existencia tvrdenej skutočnosti podmieňuje existenciu dôkaznej povinnosti, teda povinnosti účastníka konania označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej i v prípadoch, kedy určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, nebola pre nečinnosť

účastníka (v dôsledku nesplnenia povinnosti uloženej účastníkovi v § 120 ods.1 veta prvá O.s.p.) preukázaná, a kedy výsledky vyhodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o (ne)pravdivosti tejto skutočnosti. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z ich existencie vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí. Neunesením dôkazného bremena sa rozumie zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. V danej veci dokazovanie nepreukázalo opodstatnenosť tvrdenia navrhovateľa, že články zverejňované v ním vydávaných novinách treba považovať za autorské diela, ďalej že odporca neoprávnene používal diela chránené AZ a, napokon, že odporcovi vznikli povinnosti, uloženia ktorých súdom sa navrhovateľ domáhal. Aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo v prejednávanej veci potrebné posúdiť, či články uverejnené v denníku vydávanom navrhovateľom, ktoré odporca poskytol tretím osobám, sú dielom podľa AZ, na použitie ktorého sa vzťahuje ochrana podľa AZ. Od posúdenia tejto základnej otázky záviselo rozhodnutie súdu aj o ďalších nárokoch navrhovateľa uplatnených v konaní. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatoval, že navrhovateľ v návrhu na začatie konania a v jeho doplnení uviedol iba články, ktoré treba považovať za denné správy nechránené autorskými právami (§ 7 ods. 3 písm. b/ AZ), resp. články, pri ktorých neboli riadne vykonané výhrady (§ 33 ods. 1 písm. a/ za bodkočiarkou AZ). Iné články navrhovateľ neuviedol a neoznačil, i keď mal k dispozícii čiastočný zoznam článkov, ktorých sa monitoring odporcu týkal. Listinný dôkaz – výpis článkov poskytnutých odporcom v rámci monitoringu tretím osobám nemožno považovať za dôkaz, ktorý by navrhovateľ nemohol bez svojej viny označiť a predložiť (§ 79 ods. 2 O.s.p.). K námietke navrhovateľa, že v prvostupňovom konaní neboli vykonané všetky ním navrhnuté dôkazy, odvolací súd uviedol, že k procesným právam účastníka nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). V prejednanom prípade súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku riadne vysvetlil, prečo nevykonal dokazovanie, ktoré navrhovateľ navrhol vykonať predložením výpisov článkov poskytnutých odporcom tretím osobám. Postup prvostupňového súdu bol v tomto smere v súlade s § 79 ods. 1 a 2 O.s.p. a § 120 a nasl. O.s.p. K námietkam navrhovateľa o nesprávnych skutkových záveroch súdu prvého stupňa odvolací súd uviedol, že kontrolu výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, možno uskutočniť na podklade obsahu odôvodnenia rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p.). V danom prípade okolnosti namietané odvolateľom neboli spôsobilé spochybniť správnosť úvah prvostupňového súdu

uvedených v odôvodnení jeho rozsudku. Neopodstatnená je námietka odvolateľa, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci – súd prvého stupňa totiž zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery a aplikoval správny právny predpis. Odvolací súd z týchto dôvodov odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním. Podľa jeho názoru mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). K namietanej procesnej vade došlo tým, že súdy svojvoľne nevykonali ním označené dôkazy nevyhnutné pre správne rozhodnutie vo veci a ich nevykonanie riadne neodôvodnili. K rovnakej vade došlo tým, že súdy sa nevysporiadali so všetkými argumentmi a skutočnosťami, ktoré sú zásadné pre správne rozhodnutie vo veci, v dôsledku čoho sú ich rozhodnutia odôvodnené nedostatočne a nepresvedčivo. Navrhovateľ aj v dovolaní poukázal na to, že v konaní navrhol vykonať dôkaz listinou – výpisom (zoznamom) článkov, ktoré odporca poskytoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti (monitoringu médií) svojim klientom. Zvýrazniac význam tohto dôkazu pre rozhodnutie v danej veci, ako aj dôvody, ktoré súdy viedli k nevykonaniu ním navrhovaného dokazovania, dovolateľ vyslovil názor, že „súd uvedeným postupom účastníkovi konania odňal možnosť konať pred súdom, nakoľko v rozpore s ustálenou judikatúrou nevykonali navrhovateľom označené dôkazy, keď odporcovi neuložil povinnosť predložiť dôkaz a svoje rozhodnutie nevykonať navrhnuté dôkazy dostatočne presvedčivo neodôvodnil. Následne na takéto odmietnutie vykonať dôkaz súd vyslovil, že navrhovateľ okrem troch článkov, ktoré súd posudzoval, neoznačil žiadne ďalšie dôkazy na podporu svojich tvrdení, a preto neuniesol svoje dôkazné bremeno“. Súd prvého stupňa celkom nesprávne uviedol, že sám navrhovateľ mohol predložiť zoznam článkov ako dôkaz. Navrhovateľ k tomu poznamenal, že súdu predložil iba niektoré články, o ktorých mal vedomosť, že boli odporcom použité pri jeho podnikateľskej činnosti; nemal však vedomosť o ďalších klientoch odporcu a o celkovom rozsahu jeho podnikateľskej činnosti. Nemohol preto bez svojej viny predložiť výpis celej odporcovej podnikateľskej činnosti za predmetné obdobie, ani konkrétne články, ktoré odporca použil v rozpore s AZ. Uvedený listinný dôkaz mohol ale predložiť odporca, ktorý ho mal plne k dispozícii. Súd teda mohol a mal odporcovi uložiť povinnosť predložiť takýto dôkaz v súlade s ustanovením § 129 ods. 2 O.s.p. Dovolateľ v súvislosti s tým vyslovil názor, že

nevykonanie dôkazu označeného účastníkom konania nemôže byť založené len na ľubovôli súdu. Ak je nad všetky pochybnosti zrejmé, že určitý dôkaz môže mať rozhodujúci význam pre objasnenie skutkového stavu, je súd povinný vykonať navrhovaný dôkaz. V súvislosti s tým poukázal na problematiku tzv. opomenutých dôkazov a uzavrel, že súdy v rozpore so zákonom, Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) nielenže o navrhovateľom označených dôkazoch nerozhodli, ale ani nevysvetlili, prečo nevykonali navrhované dokazovanie. V ďalšom sa navrhovateľ vyjadril k záveru súdu, že nie je v súlade s rovným postavením účastníkov zaväzovať odporcu, aby predložil dôkazy proti sebe samému. Tým sa súd dopustil ďalšej procesnej vady, a to hodnotenia dôkazu ešte pred jeho vykonaním, čo je absolútne v rozpore s § 132 O.s.p. Samotný zoznam článkov, ktorý mal odporca predložiť, totiž ešte v ničom nedokazuje porušenie ustanovení AZ. Názor súdu, že by bolo v rozpore s rovným postavením účastníkov konania, pokiaľ by sa od odporcu žiadalo, aby produkoval dôkazy o tvrdeniach navrhovateľa, spochybňoval dovolateľ aj s poukázaním na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 987/07 a publikáciu Macur, J.: Kompenzace informačního deficitu procesní strany v civilním soudním sporu. Brno: MU, 2000, s. 96. Podľa názoru navrhovateľa mali súdy v danom prípade uznať faktickú nemožnosť navrhovateľa predložiť dôkaz, v nadväznosti na to od odporcu vyžiadať navrhovateľom označený dôkaz, a tým navrhovateľovi umožniť, aby konkretizoval dôkazné prostriedky. Práve týmto spôsobom by bol zachovaný princíp rovnosti zbraní účastníkov občianskeho súdneho konania a procesný postup súdu by došiel k úplnému objasneniu veci. Súdy tak ale nepostupovali, v dôsledku čoho navrhovateľovi odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). So zreteľom na procesne nesprávny postup súdov je paradoxný a neopodstatnený záver súdov, že navrhovateľ neunesol svoje dôkazné bremeno; ak súd považoval skutkový stav tvrdný navrhovateľom za nedostatočne preukázaný, bol povinný vykonať predmetný listinný dôkaz. V ďalšom dovolateľ uviedol, že súdy sa v konaní obmedzili na posudzovanie troch článkov predložených navrhovateľom, pri ktorých vyhodnocovali, či ide o autorské diela podľa § 7 ods. 1 AZ. Prvostupňový súd k jednému z článkov („Americký radar? Ja ho neodmietam“) uviedol, že nie je dielom chráneným AZ, pričom poukázal na názor zaujatý Krajským súdom v Bratislave v uznesení o predbežnom opatrení sp. zn. 6 Co 314/2008. Iné vysvetlenie, prečo tento článok nepodlieha ochrane podľa ustanovení AZ, ale súd neuviedol. Takéto posúdenie je nedostatočné a ani nezodpovedá doslovnému zneniu predmetného rozhodnutia o predbežnom opatrení. Odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal aj so závermi súdu v skutkovo a právne obdobnom konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn.

15 Co 303/2008, ktoré sa týkalo sporu spoločnosti P., a.s. a odporcu, a v ktorom ten istý súd dospel k celkom opačným názorom, než v prejednávanej príhode. Súd totiž v tomto (inom) konaní: a) uznal obranu navrhovateľa, b) zohľadnil, že navrhovateľ skutočne nemal reálnu možnosť zabezpečiť od tretích osôb monitoringy vyhotovované odporcom, c) prvostupňovému súdu uložil, aby doplnil dokazovanie tak, že vyžiada od odporcu monitoring poskytnutý jeho klientom, d) vyslovil názor, že nie všetky články v novinách sú dennými správami a v novinách sú obsiahnuté aj články podliehajúce autorskoprávnej ochrane, ktorých použitie bez súhlasu autora napriek vykonanej výhrade podľa § 33 AZ môže byť porušením autorského práva. Navrhovateľ v súvislosti s tým poukázal na požiadavku, aby súdy v podobných veciach rozhodovali podobne. Ak sa súd chcel odchýliť od rozhodnutia toho istého súdu v skutkovo totožnej veci, mal svoje odklonenie sa dôkladne odôvodniť. Ďalším závažným pochybením súdov je podľa názoru dovolateľa postup súdu vo vzťahu k odborným stanoviskám (posudkom) doc. PhDr. S. B. PhD. Súd tieto posudky vôbec nehodnotil, hoci k nim mal pristupovať ako ku každému inému dôkazu. Keď navrhovateľ navrhol, aby súd nariadil dokazovanie kontrolným znaleckým posudkom, súd jeho návrhu bez vysvetlenia nevyhovel (podľa názoru dovolateľa ide preto o „opomenutý dôkaz“). K odňatiu možnosti navrhovateľa konať pred súdom došlo v danom prípade aj tým, že súdy sa nevysporiadali s jeho argumentmi zásadného významu. Povinnosť vysporiadať sa so všetkými argumentmi účastníka je povinnosťou súdu, ktorá mu vyplýva z § 157 ods. 2 O.s.p. V zmysle judikatúry najvyššieho súdu má účastník právo na preskúmateľné rozhodnutie, pričom „porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležité skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania“ (v súvislosti s tým dovolateľ poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005). Podľa názoru dovolateľa treba za 'prekonaný' považovať názor považujúci nedostatky v odôvodnení súdneho rozhodnutia len za tzv. inú vadu konania (R 111/1998). V dôsledku toho, že súdy sa nevysporiadali s argumentmi navrhovateľa, sú ich rozhodnutia značne nepresvedčivé. Navrhovateľ zhrnul, že súd prvého stupňa: a) v rozpore s ustanoveniami AZ posúdil kvantitatívnu mieru tvorivosti obsiahnutej v hodnotených článkoch, b) nesprávne vnímal články ako denné správy, c) v podstate vyslovil, že novinové

články ako také nie sú autorskými dielami. Novinové články sú však dielami nielen podľa AZ, ale aj v zmysle Smernica 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (ďalej len „Smernica“). Na doloženie svojej argumentácie dovolateľ poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie zo 16. júla 2009 vo veci C-5/08, Infopaq International A/S v. Danske Dagblades Forening. Odvolací súd prehliadol, že súd prvého stupňa dospel k nesprávnym záverom a svoje rozhodnutie odôvodnil zjavne nesprávnou interpretáciou ustanovení AZ, a vôbec sa nevyrovnal s argumentmi prezentovanými navrhovateľom. Vzhľadom na to je jeho rozhodnutie značne nepresvedčivé a nemôže obstať. To tiež opodstatňuje záver, že postupom súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Ako ďalší dôvod dovolania navrhovateľ uviedol, že rozhodnutia súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Základ nesprávnosti právnych záverov súdov, v dôsledku ktorej potom došlo aj k ďalším nesprávnostiam, spočíva v nesprávnej interpretácii pojmov autorské dielo a denná správa a v nesprávnom závere súdov, že navrhovateľom predložené články sú denné správy, na ktoré sa nevzťahuje ochrana podľa AZ. Súdny nesprávne interpretovali ustanovenia AZ a dospeli k záverom, ktoré sú v rozpore aj so Smernicou. Dodal, že ak by dovolací súd dospel k záveru, že interpretácia práva Európskej únie, ktoré je aplikovateľné na tento prípad, nie je jednoznačná, bude v konaní o dovolaní viazaný povinnosťou položiť Súdnemu dvoru otázku v prípade, že je jej zodpovedanie nevyhnutné pre rozhodnutie v danej veci. Pre tento prípad navrhovateľ v zmysle § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. navrhol, aby dovolací súd konanie prerušil za účelom predloženia predbežnej otázky Súdnemu dvoru.

Odporca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

1. Slovenská republika je v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy právny štát. Jedným zo základných a ťažiskových princípov právneho štátu je princíp právnej istoty. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania

tohto princípu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť a predstavujú *res iudicata*.

Princíp právnej istoty má na pamäti aj Občiansky súdny poriadok v ustanoveniach, ktorými upravuje podmienky prípustnosti dovolania. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

V súlade s povahou dovolacieho konania a dovolania tento mimoriadny opravný prostriedok nielenže nie je v Občianskom súdnom poriadku normatívne upravený ako „ďalšie odvolanie“, ale ani nesmie byť (účastníkmi konania ani súdmi) vnímaný ako „skryté odvolanie“. Vyplýva to aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej prieskum právoplatných súdnych rozhodnutí musí rešpektovať princíp právnej istoty a podliehať určitým pravidlám. Prieskumnú právomoc by mal príslušný súd vykonávať len na nápravu zásadných justičných pochybení a nesprávneho výkonu spravodlivosti, ale nie na nové prejednanie vecí. Prieskum by nemal byť skrytým odvolaním; možnosť dvoch právnych názorov na predmet konania nie je dôvodom na uskutočnenie takého prieskumu (pozri napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Cornif* proti Rumunsku a rozsudok vo veci *Sizintseva* a ostatní proti Rusku).

2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 239 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade je dovolaním napadnutý taký rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudkov uvedených v § 239 ods. 1 až 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto z týchto ustanovení nevyplýva.

3. Vzhľadom na § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež obsah dovolania najvyšší súd pristúpil aj k posúdeniu, či navrhovateľom podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba uviesť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom

dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je predmet konania významný, preto ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Rovnako ale treba uviesť, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladá samo tvrdenie účastníka (resp. jeho subjektívny názor) o existencii niektorej z predmetných procesných väd; rozhodujúcim je výlučne iba záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolaateľ nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

4. So zreteľom na dovolacie námietky sa najvyšší súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolaateľovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

5. Dovolaateľ v danej veci namietal, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. postupom súdov predovšetkým pri posudzovaní relevantnosti návrhov na vykonanie dokazovanie, ďalej pri vykonávaní dokazovania, hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, prijímaní záverov o dôkaznom bremene, o jeho unesení alebo neunesení a pri zvažovaní dôsledkov neunesenia dôkazného bremena (viď ďalej 5.1. až 5.3.). Existenciu rovnakej procesnej vady (§ 237 písm. f/ O.s.p.) vyvodzoval tiež z toho, že

dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a ním potvrdený prvostupňový rozsudok sú (podľa jeho názoru) nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a arbitrárne (viď ďalej 6.1 až 6.8.).

5.1. Dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť aj to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 212/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011).

Nevykonanie určitého dôkazu (nevyhovenie návrhu účastníka, aby súd vykonal ten – ktorý dôkaz) môže mať za následok neúplnosť skutkových zistení vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (viď R 125/1999, R 6/2000).

Tým, že súdy prípadne nevyhoveli všetkým návrhom navrhovateľa na vykonanie dôkazov, neodňali navrhovateľovi možnosť pred súdom konať.

Navrhovateľ sa v dovolaní dotkol aj problematiky tzv. opomenutých dôkazov. Či už mal v súvislosti s tým na mysli zoznam článkov poskytnutých odporcom tretím osobám alebo kontrolný znalecký posudok spomínaný v dovolaní alebo aj iný dôkaz, treba poukázať na nález ústavného súdu z 12. júna 2008 sp. zn. I. ÚS 114/08, v zmysle ktorého „nedostatky odôvodnenia spolu s tzv. opomenutými dôkazmi (o ktorých súd v konaní nerozhodol vôbec) zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia“. K nepreskúmateľnosti rozhodnutia a jeho dôsledkov z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. sa dovolací súd vyjadruje ďalej (viď body 6.1. až 6.8. tohto uznesenia dovolacieho súdu).

5.2. Obsahom práva na spravodlivý súdny proces je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

I keď čl. 6 ods. 1 dohovoru zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené (vyhodnotené). Ani ústava neupravuje prípustnosť dôkazov, ale ponecháva jej úpravu na príslušné zákony. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite (v občianskom súdnom konaní je týmto orgánom súd).

Dovolateľ nesúhlasí so závermi súdov, že v nadväznosti na priebeh a výsledky dokazovania neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že odporca zasiahol do jeho práv chránených AZ. Podľa názoru navrhovateľa bolo na odporcovi, aby poskytnutím bližších informácií prispel k obstaraniu podkladov pre ďalšie zameranie procesnej činnosti súdu vedúcej k zisteniu rozhodujúcich skutkových okolností [t.j. aby (podľa vyjadrenia navrhovateľa) splnil svoju „vysvetľovaciu povinnosť“ a bol aktívny pri preklenutí „informačného deficitu“ navrhovateľa].

Podľa § 101 ods. 1 O.s.p. sú účastníci povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu. Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý

dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti (§ 153 ods. 1 O.s.p.).

V občianskom súdnom sporovom konaní sa uplatňuje prejednacia zásada. Súd rozhoduje (len) na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov. I keď súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 veta tretia O.s.p.), zodpovednosť za zistenie skutkového stavu spočíva na procesných stranách. Účastník má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nesplnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ účastník konania nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech.

Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týka povinnosť účastníka konania tvrdiť a označiť dôkazy na preukázanie tvrdení, je vždy daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané) a aj nositeľa dôkazného bremena. V závislosti na hypotéze právnej normy má každá zo strán sporového konania samostatnú (vlastnú) povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť a teda aj z toho vyplývajúce odlišné a samostatné bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z ich existencie vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka konania, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí. Občiansky súdny poriadok v prípade bremena tvrdenia a bremena dôkazu ponecháva na účastníkovi, ako bude v konaní postupovať. Pokiaľ účastník konania nerešpektuje bremeno tvrdenia alebo dôkazné bremeno, ktoré ho zaťažujú, z hľadiska procesného postupuje vo svoj neprospech. Procesná nečinnosť účastníka v tomto smere má (pre neho) negatívne dôsledky pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, čo sa v konečnom dôsledku prejaví vo vydaní (pre neho) nepriaznivého rozhodnutia.

V danom prípade rozhodujúcimi hmotnoprávnymi normami boli ustanovenia AZ (napríklad § 7 ods. 1 a 3 písm. b/, § 18, § 33 ods. 1 písm. a/ a § 50 ods. 1). Navrhovateľ tvrdil, že ním výslovne označené (a tiež ďalšie, odporcom neoprávnene použité) novinové články sú autorské diela a že odporca vytváraním ich rozmnoženín a ich autorsky neodsúhlaseným šírením neprípustne zasiahol do práv navrhovateľa chránených ustanoveniami AZ. Súdny oboch nižších stupňov vychádzali zo záveru, že navrhovateľ tieto svoje tvrdenia nepreukázal. Pokiaľ sudy k tomuto záveru dospeli na základe (prípadne) nesprávnej interpretácie hypotézy hmotnoprávnej normy upravujúcej vzájomný právny pomer navrhovateľa a odporcu, spočíva ich rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci; nesprávne právne posúdenie veci ale nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď R 54/2012 a tiež bod 8. odôvodnenia tohto uznesenia dovolacieho súdu). Procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. nemohla založiť skutočnosť, že sudy prípadne: a) dospeli k záveru o neunesení dôkazného bremena navrhovateľom na základe ich nesprávneho náhľadu na to, koho v tej – ktorej procesnej situácii zaťažovalo dôkazné bremeno, alebo b) pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania a zvažovaní dôsledkov (ne)unesenia dôkazného bremena neuplatňovali správne hľadiská alebo zaujímali nesprávne postoje. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011 a 5 Cdo 24/2012). V prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď R 42/1993, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 18/2011, 2 Cdo 39/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012).

Navrhovateľom uvádzaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým podľa jeho argumentácie dospeli v procese dokazovania, môže zakladať (nanajvýš) tzv. inú vadu konania. V prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde však o taký nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania.

5.3. Navrhovateľ v dovolaní nepoprel, že v konaní ho zaťažovala povinnosť preukázať svoje tvrdenia relevantnými dôkazmi, namietal ale, že sa nachádzal v stave „informačného deficitu“ a odporca mal „vysvetľovaciu povinnosť“. Navrhovateľ pod „vysvetľovacou povinnosťou“ účastníka rozumie povinnosť procesnej strany, ktorú nezatážuje dôkazné bremeno, vysvetliť a objasniť skutočnosti, o ktorých má dostatočné informácie, i keď by tieto skutočnosti mala inak vo svojich skutkových tvrdeniach uvádzať jeho procesná protistrana, ktorá ale tieto informácie nemá k dispozícii a ani nemá reálnu možnosť získať tieto informácie inak, len na podklade vysvetlenia podaného protistranou. Na procesnú stranu, ktorá nemá reálnu možnosť získať potrebné informácie tvoriace základ pre opísanie rozhodujúcich skutkových okolností (§ 79 ods. 1 O.s.p.), doliehajú negatívne dôsledky „informačného deficitu“. Navrhovateľ argumentuje tým, že v okolnostiach prejednávaneho prípadu nemal a ani nemohol mať dostatok informácií o celej šírke a presnom množstve prípadov, v ktorých odporca neoprávneným rozmnožovaním článkov vykonávaním v rámci monitoringu tlače pre tretie osoby porušil navrhovateľove práva chránené AZ. Odporca, procesná strana nezatážená dôkazným bremenom, ale podrobné informácie o ním vykonávanom rozširovaní článkov a monitoringu, ktorý sám vykonával, bezpochyby mal (a má) a v preskúmvanej veci bolo jeho povinnosťou tieto informácie pre účely konania sprístupniť.

Najvyšší súd v nadväznosti na túto argumentáciu navrhovateľa pripomína to, čo vo vzťahu k odňatiu možnosti účastníka pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a k prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia uviedol už vyššie pri výklade problematiky procesných dôsledkov neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a nesprávnosti vyhodnotenia vykonaného dokazovania (viď 5.2.).

Odborná právnická literatúra zastávajúca teoretické názory, z ktorých v danej veci vychádza aj dovolateľ (viď bližšie článok „Macur, J.: Vysvetľovací povinnosť strany nezatíženej dôkazným bremenom v civilnom súdnom řízení, časť III. a IV“, ktorý bol publikovaný v časopise Právní rozhledy, 2000, č.5), má za to, že ak niektorý účastník bol v občianskom súdnom konaní povinný poskytnúť určité informácie, avšak bez presvedčivých dôvodov ich poskytnutie odmietol, jeho správanie by bolo zrejme súdom posudzované ako dôkaz v prospech skutkového tvrdenia protistrany, lebo v takom prípade by bol opodstatnený predpoklad, že účastník vedome nesprístupňujúci informácie má vážne obavy,

že ak požadované informácie poskytne, procesne to prospeje účastníkovi na opačnej procesnej strane.

Či už dovolateľ v preskúmvanom prípade existenciu tejto („vysvetľovacej“) povinnosti odporcu namieta opodstatnene alebo neopodstatnene (resp. či už je alebo nie je dôvodná námietka dovolateľa o nesprávnosti názoru súdov, že odporca túto povinnosť nemal), neposkytnutie informácií odporcom, sprístupnenie ktorých požadoval navrhovateľ za účelom nasmerovania ďalšieho dokazovania, mohlo v okolnostiach prejednávanej veci viesť k neúplnému zisteniu rozhodujúcich skutkových okolností alebo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov alebo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, nie však k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

6. Dovolateľ namieta, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. aj v dôsledku toho, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné (arbitrárne).

Najvyšší súd v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Rovnako v uznesení z 11. júla 2012 sp. zn. 5 Cdo 201/2011 konštatoval, že „za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu“. V súlade s tým pod postupom súdu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. možno rozumieť len faktickú procesnú (ne)činnosť, teda procedúru pojednania veci, ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania a zmarenie možnosti jeho aktívnej účasti na konaní (viď aj rozhodnutie najvyššieho súdu z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012).

Pre účely preskúmvanej veci treba dodať, že pokiaľ „postupom súdu“ nie je samo rozhodnutie vo veci samej, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia – odôvodnenie rozhodnutia (jeho obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť, úplnosť), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol.

6.1. Dovolací súd nespochybňuje, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Na druhej strane ale treba mať na zreteli aj to, že vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (aj keď tento ich vníma ako relevantné), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (porovnaj IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. To však (aj podľa názoru ústavného súdu – vid' ďalej) neznačí, že by zároveň nevyhnutne platil tiež opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu (až) vady konania v zmysle § 237 O.s.p.

Ústava neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní, v nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (vid' § 237 O.s.p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (vid' § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných vád v zmysle § 237 O.s.p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam. Iné vady, ktoré mali za následok

nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. „iné vady“) považuje ale – na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. – (len) za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pričom však vady tejto povahy prípustnosť dovolania nezakladajú.

Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O.s.p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011).

V prejednávanej veci najvyšší súd nemohol brať na zreteľ len navrhovateľom zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať o to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty, ktorý bol vyjadrený právoplatnými uzneseniami súdov nižších stupňov. Dovolací súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania nemohol nedať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, lebo navrhovateľom namietaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutí nevykazoval znaky odňatia možnosti odporcu konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovoláním napadnuté rozhodnutie, odôvodnenie ktorého nemožno posudzovať izolovane od odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), lebo prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, uvádza v primeranom rozsahu skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k predmetu rozhodovania, obsah odvolania a vyjadrenia k nemu, ako aj právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory. Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv navrhovateľa.

6.2. Na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov významných v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07).

Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka“) ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci) nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimočne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 3 Cdo 18/2013). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011).

Správnosť takéhoto nazerania vec preskúmavajúceho senátu najvyššieho súdu na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998. Ústavný súd:

- a) uznesením z 27. mája 2010 sp. zn. I. ÚS 184/2010 odmietol ústavnú sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu zo 6. augusta 2009 sp. zn. 3 Cdo 148/2009 konštatujúc, že „po preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu s ohľadom na dôvody uvedené v sťažnosti nezistil také porušenia, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy“;

- b) v odôvodnení uznesenia z 19. apríla 2011 sp. zn. III. ÚS 184/2011, ktorým odmietol sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 20. januára 2011 sp. zn. 3 Cdo 192/2010, uviedol, že „najvyšší súd postupoval v súlade s relevantnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré ústavne akceptovateľným spôsobom interpretoval a aplikoval, preto aj jeho právne závery sú ústavne akceptovateľné“,
- c) uznesením z 30. júna 2011 sp. zn. I. ÚS 264/2011 odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu zo 14. apríla 2011 sp. zn. 3 Cdo 46/2011 s tým, že „najvyšší súd postupoval v súlade s normami občianskeho súdneho konania, ak odmietol dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu ako neprípustné a také, ktorým sa sťažovateľovi neodňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.)“,
- d) v uznesení z 20. apríla 2011 sp. zn. I. ÚS 141/2011, ktorým odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 25. novembra 2010 sp. zn. 1 Cdo 167/2009, vyslovil názor, že „nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu aj v prípade, ak by znamenala porušenie 'procesného práva na spravodlivé konanie' ... resp. porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je možné bez ďalšieho stotožniť s procesnou vadou konania spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), preto nie je ani dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania (podľa § 237 O.s.p.) proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému podľa ostatných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku dovolanie prípustné nie je“,
- e) v uznesení z 10. novembra 2011 sp. zn. IV. ÚS 481/2011, posudzujúc ústavnosť rozhodnutia najvyššieho súdu z 22. septembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 97/2010, konštatoval, že vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06), to však, ako už ústavný súd spresnil (II. ÚS 148/09), neznamená, že by vždy zároveň platil aj opak,
- f) v uznesení z 3. apríla 2012 sp. zn. III. ÚS 148/2012, odmietajúc sťažnosť proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 29. novembra 2011 sp. zn. 5 Cdo 206/2011, uviedol, že nielen v náleze sp. zn. IV. ÚS 481/2011, ale aj v následnej svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 499/2011) tento názor (pozn.: vyjadrený v judikáte R 111/1998) najvyššieho súdu v plnej miere akceptoval a považoval ho za ústavne konformný,
- g) v uznesení z 19. apríla 2012 sp. zn. IV. ÚS 208/2012, ktoré sa týkalo uznesenia najvyššieho súdu z 31. januára 2011 sp. zn. 2 Cdo 83/2010 uviedol, že „právny názor,

na ktorom je založené namietané uznesenie najvyššieho súdu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný, a v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,

- h) v uznesení zo 14. februára 2013 sp. zn. IV. ÚS 90/2013, ktorým odmietol sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu zo 14. augusta 2012 sp. zn. 6 Cdo 193/2012, uviedol, že „samotné nedostatočné zistenie skutkového stavu, nesprávne právne posúdenie veci alebo nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia nepredstavujú samy osebe odňatie možnosti konať pred súdom (podľa § 237 písm. f/ O.s.p.) ani iný dôvod prípustnosti dovolania“.

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 (posudzujúc ústavnosť uznesenia najvyššieho súdu zo 7. augusta 2012 sp. zn. 3 Cdo 135/2012) uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

6.3. Ako už bolo uvedené, k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95 a IV. ÚS 75/09). V právnom štáte musí panovať istota, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06).

Právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielnych právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry (viď § 21 a 22 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

Rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997 bolo subjektom na to oprávneným zaradené na rokovanie osobitného orgánu najvyššieho súdu

s rozhodovacou právomocou (občianskoprávneho kolégia), osobitnou procedúrou upravenou všeobecne záväzným právnym predpisom bolo týmto orgánom prerokované a uznesením, ktoré prijala nadpolovičná väčšina členov občianskoprávneho kolégia, bol schválený návrh na jeho uverejnenie v zbierke – v zákonom stanovenom osobitnom médiu so špeciálnym zameraním a účelom; publikované bolo pod R 111/1998. Uvedeným postupom plnil najvyšší súd zákonom stanovenú povinnosť dbať o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (§ 16 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch). Táto povinnosť mu v súčasnosti vyplýva z ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. O publikovaní predmetného rozhodnutia bolo teda rozhodnuté v rámci zákonom upraveného mechanizmu zabezpečujúceho koherentnosť judikatúry (IV. ÚS 60/2010).

Osobitný proces, výsledkom ktorého bolo publikovanie rozhodnutia najvyššieho súdu v zbierke ako R 111/1998, priznáva tomuto rozhodnutiu osobitný význam. Výklad najvyššieho súdu, ktorý v ňom podal, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Je podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v zbierke (ďalej len „nepublikované rozhodnutie“), a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v zbierke (ďalej len „publikované rozhodnutie“). Pokiaľ nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálnom prejednávanej veci, názor vyjadrený v publikovanom rozhodnutí je zároveň zovšeobecňujúcim názorom (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov. Názor vyjadrený v nepublikovanom rozhodnutí sa v tomto zmysle prípadne (ak vec prejednávajúci senát dospeje k záveru, že sú pre to splnené podmienky) môže odkloniť či odchyliť od názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí, tým ale ešte bez ďalšieho nedochádza k „prekonaniu“ názoru, na ktorom spočíva publikované rozhodnutie.

O „prekonaní“ (relevantnom zavŕšení procesu odklonenia sa od) názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí možno, podľa názoru vec prejednávajúceho senátu, hovoriť iba vtedy, ak je toto „prekonanie“ výsledkom v zákone predpísaného postupu najvyššieho súdu

(§ 21 ods. 3 písm. a/ a b/ a § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Keďže právny názor najvyššieho súdu publikovaný pod R 111/1998 nebol dosiaľ vo vyššie uvedenom zmysle „prekonaný“, nebol ani v preskúmvanej veci daný dôvod pre jeho nezohľadnenie.

6.4. Ústavný súd v náleze z 3. novembra 2006 sp. zn. III. ÚS 192/06 konštatoval, že „ak súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.“ Povinnosť súdu uviesť dostatočné a presvedčivé dôvody pre odklon od judikatúry vyplýva aj z pravidla, v zmysle ktorého ten, kto sa odvoláva na existujúcu prax, nemusí uvádzať zdôvodnenie svojho postoja a postupu, kto však volí zmenu rozhodovacej praxe (judikatúry), musí túto zmenu náležite konfrontovať s doterajšou judikatúrou a vždy dostatočne zdôvodniť a primerane vysvetliť svoje dôvody spochybňujúce alebo kritizujúce závery vyjadrené v publikovanom rozhodnutí alebo stanovisku.

Senát dovolacieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúmvanej veci, sa riadi judikátom R 111/1998, preto by v zásade nemusel bližšie vysvetľovať, prečo sa neodkláňa od záverov, ktoré sú vyjadrené v tomto judikáte. Napriek tomu ale považuje za potrebné uviesť v ďalšom (viď 6.5. až 6.8.) niektoré argumenty, so zreteľom na ktoré považuje tento judikát – v rámci právnej úpravy platnej a účinnej v čase jeho rozhodovania – za naďalej plne opodstatnený.

6.5. I keď Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 ods. 1 O.s.p.) a právnou úpravou občianskeho súdneho konania dbá o to, aby rozhodnutie súdu bolo vecne správne a spravodlivé, predsa len nemôže zabezpečiť, že každé konanie bude v plnom rozsahu zodpovedať jeho ustanoveniam a že súdmi bude vždy rozhodnuté iba správne. Možnosť dosiahnutia nápravy nesprávností, ku ktorým môže v praxi dôjsť, vytvára Občiansky súdny poriadok systémom opravných prostriedkov (odvolanie, návrh na obnovu konania, dovolanie, mimoriadne dovolanie).

Nesprávnosťou rozhodnutia je aj jeho nepreskúmateľnosť. Pokiaľ sa súd dopustí tejto nesprávnosti a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodní, neodníma tým účastníkovi konania možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia v zmysle „náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov“. Aj účastník odvolacieho konania má v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné alebo arbitrárne, zachované procesné oprávnenie poukazovať na tieto nedostatky rozhodnutia a domáhať sa nápravy; účastník konania môže za podmienok stanovených v zákone podať dovolanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok nebráni účastníkovi konania v dovolaní namietat' všetky nesprávnosti postupu, rozhodovania a rozhodnutia odvolacieho súdu; ničím neobmedzuje jeho možnosť argumentovať aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležite odôvodnené, dôvody rozhodnutia nie sú dostatočne vysvetlené alebo sú vyjadrené nezrozumiteľne, prípadne sú neúplné, nepresvedčivé, arbitrárne alebo nepodložené priebehom a výsledkami konania – účastník konania môže teda v dovolaní namietat', že ním napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné. Na druhej strane Občiansky súdny poriadok právnou úpravou dovolania a dovolacieho konania nezaručuje, že každé podané dovolanie bude vždy prípustné, že sa dovolací súd bude vždy zaoberat' aj vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia a že dovolateľ bude v konaní pred najvyšším súdom úspešný. V dovolacom konaní totiž argumentácia dovolateľa takéhoto obsahu (t.j. že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné) naráža na Občianskym súdnym poriadkom stanovené obmedzenia práva na súdnu ochranu, ktoré vyplývajú z právnej úpravy prípustnosti dovolania.

6.6. Vzhľadom na to, že dovolanie navrhovateľa smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na to, že Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 vymenúva znaky tých rozsudkov odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie procesne prípustné. Z danej právnej úpravy je zrejmé, že zákonodarca v nej – zohľadňujúc mimoriadny charakter dovolania a možné dôsledky zrušenia rozhodnutia dovolacím súdom – vyjadril na jednej strane vôľu, aby určité rozsudky (výnimočne) napriek tomu, že už nadobudli právoplatnosť, mohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní (viď napríklad § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.). Na druhej strane tým ale zároveň vyjadril vôľu, aby iné rozsudky (než sú ním výslovne uvedené) nemohli byť v zmysle týchto ustanovení predmetom preskúmania v dovolacom konaní.

Keďže zákonodarca v § 238 ods. 3 O.s.p. vyjadril zámer, aby potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu neuvedený v tomto ustanovení nebolo možné podrobiť dovolaciemu prieskumu (i keby prípadne spočíval na nesprávnej aplikácii alebo interpretácii zákona), bolo by nielen nelogické a v rozpore s výnimočnou povahou dovolania (vid' tiež vyššie uvedený výklad o neprípustnosti vnímania dovolania ako „skrytého odvolania“), ale aj z materiálneho hľadiska neakceptovateľné, pokiaľ by právnou úpravou obsiahnutou v § 237 písm. f/ O.s.p. vyjadril zároveň („súbežnú“) vôľu zabezpečiť účastníkovi konania možnosť dovolacieho prieskumu v prípade takého potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu neuvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p., ktorý možno (azda aj alebo pravdepodobne) spočíva na správnych záveroch, o ich správnosti sa ale nedá celkom presvedčiť a v dovolacom konaní ju nemožno s istotou a do všetkých detailov preveriť, lebo odvolací súd svoje závery v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku nevyjadril spôsobom absolútne jasným, určitým alebo relevantnú problematiku plne vyčerpávajúcim.

6.7. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľom je podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou napadnutého rozhodnutia.

Pre opačný prístup dovolacieho súdu – (primárne) posúdenie rozhodnutia z hľadiska úplnosti alebo správnosti skutkových a právnych záverov a tiež výstižnosti ich vyjadrenia alebo precíznosti odôvodnenia a až z výsledku tohto posúdenia vyplývajúce následné (sekundárne) vyvodenie záveru o prípustnosti dovolania nedáva Občiansky súdny poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení.

6.8. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok jednak objektívnymi znakmi rozsudku (§ 238 O.s.p.) alebo uznesenia (§ 239 O.s.p.) odvolacieho súdu, jednak objektívnym zadenovaním najzávažnejších procesných väd konania súdov nižších stupňov (§ 237 O.s.p.). Účelom takéhoto (objektívneho) vymedzenia je bezpochyby zvýšiť predvídateľnosť súdneho rozhodovania a vylúčiť alebo aspoň minimalizovať subjektívny prvok pri posudzovaní prípustnosti dovolania.

Záver súdu, že napadnuté rozhodnutie súdu nižšieho stupňa je (ne)preskúmateľné, závisí vždy nielen od toho, či a ako je toto rozhodnutie odôvodnené súdom, ktorý ho vydal, ale aj od toho, aké všeobecné predstavy o riadnom odôvodnení rozhodnutia má súd vyššieho stupňa a ako sa tieto jeho predstavy stotožňujú s individuálnym odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V praxi sa pri tom môže zo strany súdu vyššieho stupňa vyskytnúť rozpätie od prehnanej prísnosti (rigoróznosti) cez náležitý prístup až k neopodstatnenej zhovievavosti (benevolencii).

So zreteľom na vyššie uvedené je opodstatnený záver, že zámerom zákonodarcu nemohlo byť, aby riešenie tak zásadnej otázky, ktorá je z hľadiska rešpektovania princípu právnej istoty osobitne významná (otázky, či dovolanie podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné je alebo nie je), bolo determinované tým, s akým stupňom prísnosti dovolací súd pristupuje k posúdeniu, či odôvodnenie napadnutého rozhodnutia dostatočne jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysvetľuje skutkovú a právnu podstatu veci.

7. Z dôvodov uvedených pod 4. až 6. dospel dovolací súd k záveru, že v konaní na súdoch nižšieho stupňa nebola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom a že prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodit' ani z § 237 písm. f/ O.s.p.

8. V dovolaní sa namieta aj nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom

dovolání (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (vid' tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže navrhovateľ uvedený dovolací dôvod uplatnil v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnuté uznesenie posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

Dovolací súd vo väzbe na navrhovateľovu námietku, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (na nesprávnej interpretácii niektorých ustanovení AZ), poznamenáva, že v danom prípade nepristúpil k posúdeniu správnosti aplikácie a interpretácie jednotlivých ustanovení AZ súdmi nižších stupňov, preto ani nenastala procesná situácia, pre prípad ktorej navrhovateľ v dovolaní navrhol prerušiť dovolacie konanie (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

9. Najvyšší súd dovolanie navrhovateľa, prípustnosť ktorého nevyplýva z § 238 O.s.p. a § 237 O.s.p., odmietol ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní (procesne) úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd nepriznal odporcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. januára 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková